

2025:5

doi: 10.63310/edu.2025.5.62940

***EDUCARE* – de första åren**

Björn Sundmark (redaktör 2005-2010)

Malmö universitet

<https://orcid.org/0000-0002-2818-3414>

björn.sundmark@mau.se

Att en vetenskaplig tidskrift i utbildningsvetenskap skulle ges ut i Malmö var aldrig en självklarhet. Det fanns en hel del som talade emot såsom svag ekonomi, kompetens/erfarenhet och avsaknad av en publikationstradition. I början av 2000-talet gjordes visserligen några ansatser att starta en vetenskaplig skriftserie (OBS – inte *tidskriftserie*) kopplad till dåvarande lärarhögskolan, men utan att det ledde till några konkreta resultat. Men 2004 gjordes så ett nytt försök med en LS-gemensam grupp (en representant från varje institution) som skulle bedöma möjligheterna och ta fram en handlingsplan. Bodil Liljefors Persson var sammankallande. Ingen av oss i gruppen hade då någon större erfarenhet av akademiskt redaktörskap. Men vi tog uppgiften på allvar och skissade på riktlinjer för skribenter och arbetsformer för redaktionen. Vi fick också ett aengångsanslag så att vi

kunde få fram en grafiska mall (omslag och inlägga) utförd av en professionell formgivare. Till sist skrev vi ett beslutsunderlag där vi tryckte starkt på bristen på publiceringsvägar för forskare inom utbildningsvetenskap. Förarbetena övertygade ledningen, det vill säga lärarhögskolans rektor Olle Holmberg och motsvarigheten till dagens forskningsnämnd, om att Lärarhögskolan skulle satsa på skriftserien, åtminstone något eller några år. I och med det var första fasen slut. Ledningen utlyste en redaktörstjänst, som jag sökte och fick. Men redaktionsmedlemmarna var fortsatt viktiga under etableringsperioden.

Det är värt att notera att det inte i första hand var behovet av artikelpublicering som vägde tyngst när vår fakultet startade EDUCARE, utan rapporter! Lärarhögskolans forskare skrev framför allt rapporter, och dessa skulle ges vetenskaplig tyngd. I förordet som hängde med de första åren står det:

EDUCARE är ... ett nationellt och nordiskt forum där nyare forskning, aktuella perspektiv på lärarutbildningens ämnen samt utvecklingsarbeten med ett teoretiskt fundament ges plats. Utgivning består omväxlande av vetenskapliga artiklar och vetenskapliga rapporter.

Detta låter lite märkligt idag – utvecklingsarbeten och rapporter! Men i själva verket var det ”artiklarna” som stod ut då 2004, under planeringsstadiet. Varför skulle vi hålla på med sådant? Vem skrev artiklar, liksom? Men i det avseendet var redaktionen framsynt. Redaktionen strävade redan från början på att vi på sikt skulle fokusera på artiklar och vara en vetenskaplig *tidskrift/journal* även om publikationen officiellt hette ”Educare – vetenskapliga *skrifter*” (vilket förstås snarast för tankarna till bokutgivning). För övrigt kan nämnas att namnet EDUCARE ledde till att många inledningsvis trodde att publikationen fokuserade på vård/ vårdutbildning (”care”). För att få bukt med det missförståndet la vi därför till följande lilla förklaring eller brasklapp på försättsbladet:

EDUCARE Educare är latin och betyder närmast "ta sig an" eller "ha omsorg för". Educare är rotord till t ex engelskans och franskans education/ éducation, vilket på svenska motsvaras av såväl "(upp)fostran" som av "långvarig omsorg". I detta lägger vi ett bildnings- och utbildningsideal som uttrycker människors potential och vilja att ömsesidigt växa, lära och utvecklas.

Annorlunda uttryckt kan man säga att vi kämpade med tidskriften/skriftseriens identitet under ett par år. Och i praktiken dröjde det innan artikelnumren var fler än rapportutgåvorna. Vårt första nummer, som kom ut 2005 (EDUCAREs enda publikation det året), var följaktligen en rapport, den mycket välskrivna och angelägna *Specialpedagogik i två skolkulturer*.

Men på det hela taget var rapporterna hopplösa att få sakkunniggranskade (arvode hjälpte i nödfall) och de var ofta svårredigerade. En del gott förde dock rapporterna med sig. Under EDUCAREs andra år, 2006, var det nämligen flera lärare och forskare på fakulteten som fått i uppdrag att skriva ämnesrapporter utifrån den nationella utvärderingen av grundskolan 2003. Det gjorde att vi fick ett ekonomiskt tillskott för att publicera tre sådana rapporter. Samma år publicerade vi ytterligare en rapport, samt våra två första artikelnummer (EDUCARE 2 och 3). Sammantaget var det ett jättearbete men det gjorde att vi syntes på jobbet, så att säga. EDUCARE tog plats i våra kollegors medvetande.

Ment trots att EDUCARE etablerades alltmer i Malmö, Sverige och internationellt som vetenskaplig tidskrift (vårt första helengelska artikelnummer kom 2008) var nedläggningshoten och finansieringsproblemen återkommande under hela mitt redaktörskap 2005-2010 (16 nummer).

Ett annat återkommande problem var hur vi skulle få ihop två sakkunniga till varje artikel. En modell med tema-gästredaktörer som tog ansvar för att hitta åtminstone en sakkunnig per artikel anammades därför efter en tid och ledde till många spännande nummer, ett tillvägagångssätt som lever kvar idag.

När jag ser tillbaka så står det klart för mig att EDUCARE spelat en viktig roll även på ett nationellt plan när det gäller övergången till artikelskrivande inom utbildningsvetenskap. För forskarna och doktoranderna på Lärande och samhälle har EDUCARE också varit väldigt betydelsefull genom att tillhandahålla en lokal publikationsväg. Avståndet – geografiskt och mentalt – till att publicera i en sakkunniggranskad tidskrift har därmed minskat rejält. Jag är övertygad om att den uppgiften är lika viktig idag.

Jag måste också framhålla hur oerhört viktig redaktionen var de där första fem åren för EDUCARE. Det var spännande, stimulerande och roligt att ha redaktionsmöten och smida planer. Stort tack till er allihop: Bodil Liljefors Persson, Ann-Christine Vallberg Roth, Nanny Hartsmar, Peter Bengtsson, Margareta Ekborg, Ingegerd Ericsson och Margareth Drakenberg.

Vi gjorde det!

